

Nord-Fron kommune

Politisk sak

Tiltaksplaner for villrein i Rondane

Utval	Saksnr	Møtedato
Utval for miljø, landbruk og areal (MLA)	38/23	01.06.2023
Kommunestyret (KOM)	68/23	13.06.2023

Saksbehandler	Journalpost
Anders Nybakken	23/10714

Vedlegg:

Prosjektplan

Kart over villreinens områdebruk i Gråhøa-Tjønnseterfjellet i perioden 2007-2022

Kommunedirektøren legger saka fram for MLA med slik

Innstilling:

MLA tilrår at kommunestyret gir følgende innspill til arbeidet med Tiltaksplaner for villrein:

- Revisjon av regionalplan for Rondane for å få et dokument som faktisk er et hjelpemiddel for kommunene i sin planlegging og ikke minst ivaretar det den skal gjøre på en entydig måte., herunder må utredning av samlet belastning inngå i planarbeidet og ikke skyves over på den enkelte kommune å gjøre vurdering for hele leveområdet.
- Vurdere ytterligere kanalisering av trafikk både vinter og sommer, herunder sykkelsti, skiløyper, trase for hundekjøring osv.
- Nord-Fron kommune påpeker at ytterligere begrensninger på bruk av Peer Gynt Seterveg samt begrensninger på landbruksdrift i Frydalen og Buffersone/Utviklingszone ikke vil være akseptabelt.

Vedtak som innstilling frå Utval for miljø, landbruk og areal (MLA), 01.06.2023 - 38/23

MLA tilrår at kommunestyret gir følgende innspill til arbeidet med Tiltaksplaner for villrein:

- Revisjon av regionalplan for Rondane for å få et dokument som faktisk er et hjelpemiddel for kommunene i sin planlegging og ikke minst ivaretar det den skal gjøre på en entydig måte., herunder må utredning av samlet belastning inngå i planarbeidet og ikke skyves over på den enkelte kommune å gjøre vurdering for hele leveområdet.
- Vurdere ytterligere kanalisering av trafikk både vinter og sommer, herunder sykkelsti, skiløyper, trase for hundekjøring osv.
- Nord-Fron kommune påpeker at ytterligere begrensninger på bruk av Peer Gynt Seterveg samt begrensninger på landbruksdrift i Frydalen og Buffersone/Utviklingszone ikke vil være akseptabelt.

Utval for miljø, landbruk og areal (MLA) 01.06.2023

Behandling i møte:

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 6 stemmer (100%) - AP 4, SP 2

Mot: 0 stemmer (0%)

MLA - 38/23 Vedtak

MLA tilrår at kommunestyret gir følgende innspill til arbeidet med Tiltaksplaner for villrein:

- Revisjon av regionalplan for Rondane for å få et dokument som faktisk er et hjelpemiddel for kommunene i sin planlegging og ikke minst ivaretar det den skal gjøre på en entydig måte., herunder må utredning av samlet belastning inngå i planarbeidet og ikke skyves over på den enkelte kommune å gjøre vurdering for hele leveområdet.
- Vurdere ytterligere kanalisering av trafikk både vinter og sommer, herunder sykkelsti, skiløyper, trase for hundekjøring osv.
- Nord-Fron kommune påpeker at ytterligere begrensninger på bruk av Peer Gynt Seterveg samt begrensninger på landbruksdrift i Frydalen og Buffersone/Utviklingszone ikke vil være akseptabelt.

Kommunestyret (KOM) 13.06.2023

Behandling i møte:

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Opprinnelig forslag**

For: 21 stemmer (100%) - AP 12, FrP 1, H 2, SP 5, Uavh. 1

Mot: 0 stemmer (0%)

KOM - 68/23 Vedtak

- Revisjon av regionalplan for Rondane for å få et dokument som faktisk er et hjelpemiddel for kommunene i sin planlegging og ikke minst ivaretar det den skal gjøre på en entydig måte., herunder må utredning av samlet belastning inngå i planarbeidet og ikke skyves over på den enkelte kommune å gjøre vurdering for hele leveområdet.
- Vurdere ytterligere kanalisering av trafikk både vinter og sommer, herunder sykkelsti, skiløyper, trase for hundekjøring osv.
- Nord-Fron kommune påpeker at ytterligere begrensninger på bruk av Peer Gynt Seterveg samt begrensninger på landbruksdrift i Frydalen og Buffersone/Utviklingszone ikke vil være akseptabelt.

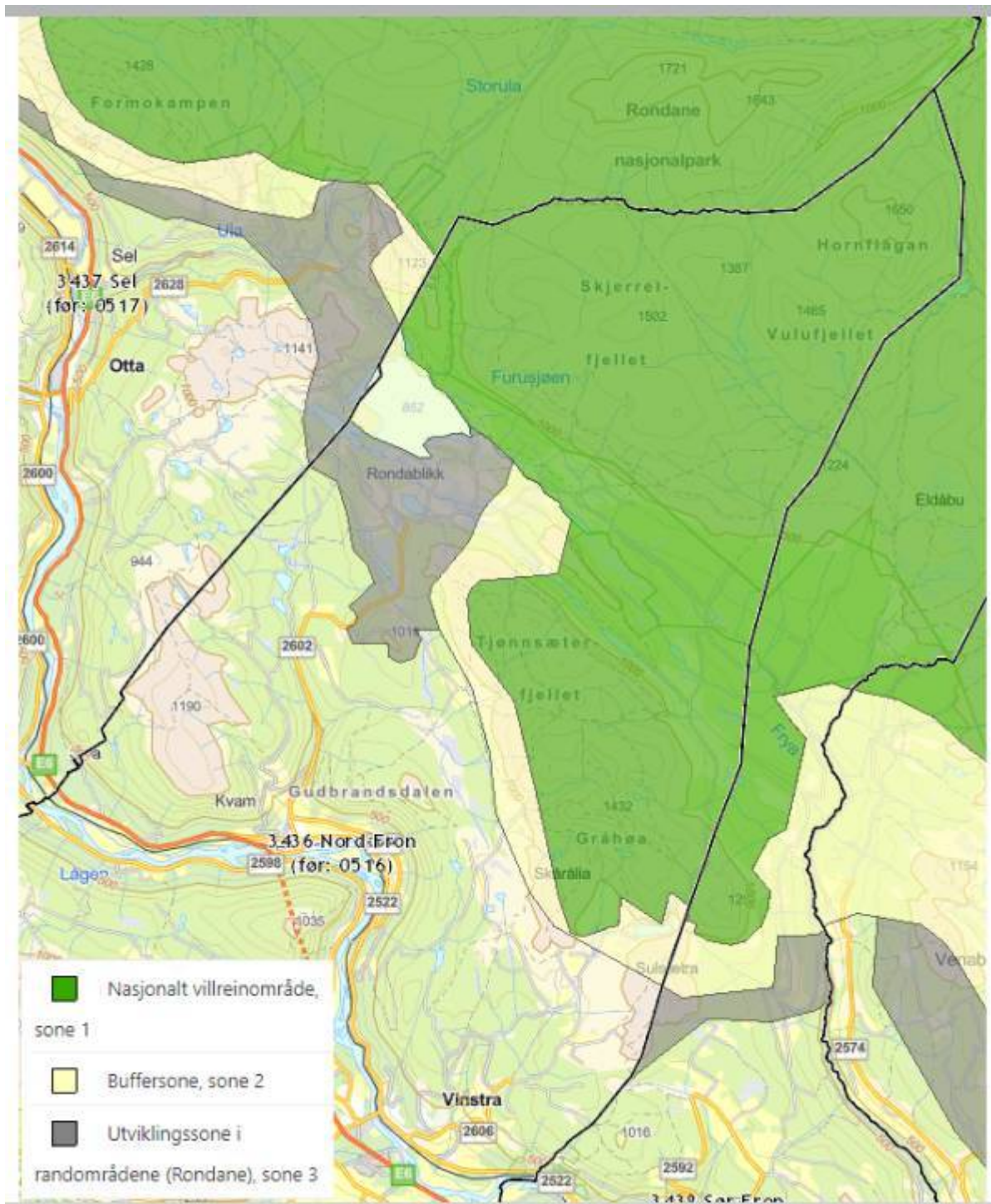
Bakgrunn for saka:

Statsforvalteren i Innlandet har startet et arbeid med utarbeiding av tiltaksplaner for Rondane Nord og Rondane sør villreinområder. Bakgrunnen for dette er at villreinen er under press fra mange hold. For å sikre at vi skal ha livskraftige bestander av villrein i Norge også i framtida, har regjeringen etablert en kvalitetsnorm for villrein. Kvalitetsnormen er et «trafikklys-system» som skal vise om et villreinområde har god, middels eller dårlig kvalitet.

I april 2022 ble den første klassifiseringen av de 10 nasjonale villreinområdene presentert. 6 av 10 villreinområder ble vurdert å ha for dårlig kvalitet, og ble klassifisert som røde områder etter kvalitetsnormen. Rondane er ett av disse.

Statsforvalterne har i 2023 fått i oppdrag å bidra til iverksetting og oppfølging av kvalitetsnormen, og er bedt om å levere utkast til tiltaksplan for Rondane, Knutshø, Snøhetta, Nordfjella, Hardangervidda og Setesdal Ryfylke villreinområder. Tiltaksplanen skal peke på hvilke tiltak som er nødvendige for at de nasjonale villreinområdene skal nå minimum middels kvalitet ved neste klassifisering etter kvalitetsnormen (2025). Utarbeidingen av tiltaksplanene skal skje parallelt med utarbeiding av en Stortingsmelding om villrein, og gi innspill til denne. Stortingsmeldingen planlegges fremlagt 1. kvartal 2024.

Statsforvalteren i Innlandet (SFIN) har fått i oppdrag å lede arbeidet med tiltaksplan for Rondane villreinområde. I tråd med oppdraget er det etablert ei faglig prosjektgruppe som skal ha ansvaret for å utarbeide et utkast til tiltaksplan med tilrådinger av tiltak. I planen skal også konsekvensene av de foreslåtte tiltakene vurderes. Før utkastet til tiltaksplan oversendes nasjonale myndigheter skal Statsforvalteren gi en selvstendig vurdering av tilrådingene i utkastet til tiltaksplan, ut fra en bredere samfunnmessig kontekst. Endelig fastsetting av tiltaksplanen skal skje på nasjonalt nivå av Klima- og miljødepartementet i samråd med andre sektordepartementer.

Figur 1. Kart som viser nasjonalt villreinområde (**soner 1**), buffersone (**soner 2**) og utviklingszone i randområdene (**soner 3**).

Statsforvalteren i Innlandet har invitert alle interesserte og berørte til å komme med innspill til tiltak som kan bedre forholdene for villreinen i Rondane villreinområde, fram til 1. juni (Utsatt frist Nord-Fron) 2023. Det ønskes innspill både på tiltak som kan iverksettes relativt raskt, tiltak som krever nærmere utredning og planlegging og tiltak som krever endring i lov eller forskrift. Statsforvalteren understreker at innspillsida i første fase av arbeidet ikke skal være et diskusjonsforum for og imot ulike tiltak, men fokusere på forbedringer for villreinen.

Det er for utarbeidet en prosjektplan som ligger som vedlegg til denne saken.

Nord-Fron kommune har over flere tiår ført en restriktiv og ansvarlig arealpolitikk i områdene mot Rondane. På kommuneplan nivå så ble det i revisjonen i 2001 tatt inn en sone kalt *observasjonsområde for villrein*, her var det begrensninger på grunn av at bruk og status for villreinen bruk var uavklart. Dette område er tilsvarende det som i dag er omtalt som villreinen leveområde både i regionalplan for Rondane og senere kommuneplanrevisjoner. Før denne tid så har kommunen hatt en *egen komunedelplan for Frydalen* som ble utarbeidet i 1999 med bakgrunn i daværende fylkesdelplan for Rondane. Kommunen har videre på Kvamsfjellet og Frydalen ved hver planendring og revisjon i områdene gjort grep med å ta ut tomter i indre områder og heller satse på utvikling i fremre deler av fjellet. Totalt sett så er det gjennom de siste 25-30 år gjort mange grep som er positive for villreinen opp mot arealbruken og fritidsbebyggelse.

Området Frydalen består av seter og setervoller samt noe hytter, videre er det beite med storfe, sau og noe hest. Primærnæringen blir ikke omtalt noe videre i denne saken fordi kommunen forutsetter at dette er en aktivitet som må fortsette ut fra behovet med primærnæringen.

En stor utfordring for villreinen i Rondane er at det er ferdselsårer, både veier og stier som blokkerer villreinen trekkruer. Dette er en utfordring som er større i andre kommuner enn i Nord-Fron. Det er likevel slik at området Gråhøa-Tjønseterfjellet er en randsone som utgjør viktige habitater for villreinen i Rondane. Områdene er i all hovedsak bukkeområder hvor bukkflokker oppholder seg fra april/mai til august/september. Kommunene Nord-Fron og Sør-Fron, i samarbeid med Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten, har siden 2007 sammenhengende *registrert* villreinen områdebruk i Gråhøa-Tjønseterfjellet gjennom Normann-prosjektet. Det er vedlagt kart som viser villreinen områdebruk i perioden 2007-2022.

Det vil være viktig å ivareta muligheten for relativt uhindret ferdsel for villreinen fra Vulufjell og frem mot Gråhøa-Tjønseterfjellet. Her er det gjort grep med at Peer Gynt seterveg er stengt gjennom verneforskrifta for Frydalen Landskapsverneområde i perioden 1. desember til 1. juni. Videre ble det i 2019 vedtatt ferdselsforbud langs en landbruksvei som krysser et av områdene som brukes som trekkruer for villrein jf. Forskrift om ferdselsforbud mot sykling på landbruksveg i Frydalen, frå Fløtardammen i Sør-Fron til Per Gynt seterveg i Nord-Fron.

Av andre ting som er gjennomført er at det er gjort betydelige kanaliseringstiltak som for eksempel sykkelstiprosjektet på Kvamsfjellet, og ikke minst skiløyper og tilskudd til preparering, for på den måten kanalisere ferdselen i fremre del av fjellet.

Kommunedirektøren sin vurdering:

Et viktig tiltak vil være en snarlig revisjon av regionalplan for Rondane der det gis tydelige føringer. Når dagens plan ble vedtatt var det viktig å gi utviklingsmuligheter for områdene rundt Rondane, mens tolkningen fra ymse nemder, utvalg og regionale myndigheter i dag er kun i retning av avslag. Skal det bli forståelse for regelverket rundt om så er det viktig med klart og tydelig dokument. Et annet tiltak som vil kunne være positivt er en betydelig økning i statlige midler for å kunne gjennomføre kanaliseringstiltak. Disse må ikke knyttes opp mot vernemyndigheter, men kunne brukes *utenfor* leveområdet og influensområder for å oppnå effekt.

Statsforvalteren understreker at innspillsida i første fase av arbeidet ikke skal være et diskusjonsforum for og imot ulike tiltak, men fokusere på forbedringer for villreinen. Kommunedirektøren mener at en kommune ikke kan komme med innspill uten å ha diskutert for og imot. Det vil bli helt feil å ukritisk tenke kun en side av saken da de fleste tiltak vil ha en negativ konsekvens for noen.

Ut fra det som er skrevet over er det vanskelig å på kort sikt finne raske tiltak. Kommunedirektøren mener at kommunen over tid har kjørt en ansvarlig politikk opp mot villreinproblematikken og at denne skal fortsette. For å kunne gjøre dette må det på plass klare regionale føringer. Forslagene til tiltak ligger derfor på overordnet nivå.

- Revisjon av regionalplan for Rondane for å få et dokument som faktisk er et hjelpemiddel for kommunene i sin planlegging og ikke minst ivaretar det den skal gjøre på en entydig måte., herunder må utredning av samlet belastning inngå i planarbeidet og ikke skyves over på den enkelte kommune å gjøre vurdering for hele leveområdet.
- Vurdere ytterligere kanalisering av trafikk både vinter og sommer, herunder sykkelsti, skiløyper, trase for hundekjøring osv.
- Nord-Fron kommune påpeker at ytterligere begrensninger på bruk av Peer Gynt Seterveg samt begrensninger på landbruksdrift i Frydalen og Buffersone/Utviklingsone ikke vil være akseptabelt.

Kommunedirektøren i Nord-Fron
Arne Sandbu